

Sygn. akt I ACa 114/14

Sygn. akt I ACz 130/14

Sygn. akt I ACz 131/14

Sygn. akt I ACz 646/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Artur Kowalewski
Sędziowie:	SA Iwona Wiszniewska (spr.) SA Maria Iwankiewicz
Protokolant:	sekr. sądowy Justyna Kotlicka

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy sprawę z powództwa Skarbu Państwa - Dyrektora Izby Celnej w S.

przeciwko M. C. (1), (...) PHU spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 13 września 2013 r., sygn. akt I C 291/10

oraz zażalenia powoda na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu zawarte w zaskarżonym wyroku i zażaleń pozwanych na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 11 grudnia 2013 r.

I. prostuje zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie drugim , podpunkcie pierwszym w ostatnim wersie, po słowach „o numerach opisanych jak w punkcie” wpisać „I, podpunkcie 1” zamiast „II, podpunkcie 1”,

II. oddala apelacje,

III. oddala wszystkie zażalenia,

IV. zasądza od pozwanej M. C. (1) na rzecz Skarbu Państwa- Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w Warszawie kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

V. zasądza od pozwanej (...) PHU spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Skarbu Państwa- Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w Warszawie kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego,

VI. koszty postępowania zażaleniowego wzajemnie znosi między stronami.

Maria Iwankiewicz Artur Kowalewski Iwona Wiszniewska

Sygn. akt I ACa 114/14

Sygn. akt I ACz 130/14

Sygn. akt I ACz 131/14

Sygn. akt I ACz 646/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie uznał umowę o częściowy podział majątku zawartą w dniu 22 lutego 2006 r. pomiędzy pozwaną M. C. (1) i Z. C. (1), za bezskuteczną w stosunku do powoda Skarbu Państwa -Dyrektora Izby Celnej w S. w zakresie przysługujących mu w stosunku do Z. C. (1) wierzytelności z tytułu zaległego zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym w łącznej kwocie 6.890.077 zł wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi jak od zaległości podatkowych określonych w wymienionych w tym wyroku decyzjach Naczelnika Urzędu Celnego w S., powództwo przeciwko M. C. (1) w pozostałej części oddalił i zasądził od tej pozwanej na rzecz powoda kwotę 7200 zł tytułem kosztów procesu oraz przyznał koszty zastępstwa procesowego dla pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla pozwanej. Wyrokiem tym również Sąd Okręgowy w Szczecinie uznał umowę zawartą w dniu 4 lipca 2007r. pomiędzy Z. C. (1) i M. C. (1) a pozwaną (...) PHU Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S., za bezskuteczną w stosunku do powoda Skarbu Państwa w zakresie przysługującej mu w stosunku do Z. C. (1) wierzytelności z tytułu zaległego zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym w łącznej kwocie 6.890.077 zł określonego we wskazanych decyzjach Naczelnika Urzędu Celnego w S., powództwo przeciwko (...) PHU Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w pozostałej części oddalił i zasądził od tej pozwanej na rzecz powoda kwotę 5604,19 zł tytułem kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 87.000 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły ustalenia, według których pozwana M. C. (1) i Z. C. (1) w dniu 13 czerwca 1981 r. zawarli związek małżeński, który został rozwiązany przez rozwód wyrokiem z dnia 2 września 2009 r. W trakcie wspólnego pożycia Z. C. (1) prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) P.H.U.” z siedzibą w S., w związku z którą posiadał szereg zobowiązań. W dniu 22 lutego 2006 r. pozwana M. C. (1) i Z. C. (1) zawarli w formie aktu notarialnego umowę o ustanowieniu rozdzielności majątkowej i częściowym podziale tego majątku. W skład ich majątku wspólnego wchodziły między innymi prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej o powierzchni 431 m² położonej w S. przy ul. (...) oraz własność usytuowanego na tym gruncie, stanowiącego odrębną nieruchomość budynku mieszkalnego o powierzchni użytkowej 288 m², obciążone hipoteką umowną zwykłą w kwocie 255.600 zł na rzecz (...) Banku Spółki Akcyjnej w W. oraz hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 69.700 zł na rzecz (...) Banku Spółki Akcyjnej w W., prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej o powierzchni 3278 m² położonej w S. przy ul. (...) oraz własność usytuowanego na tym gruncie, stanowiącego odrębną nieruchomość budynku produkcyjnego o powierzchni użytkowej 9 m² oraz budynku sprężarkowni o powierzchni całkowitej 144 m², obciążone hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 126.000 zł na rzecz (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w K., prawo

użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej o powierzchni 4953m², położonej w S. przy ul. (...) oraz własność usytuowanych na tym gruncie budynków niemieszkalnych, samochód osobowy F. (...) rok produkcji 1995, samochód osobowy B. (...) rok produkcji 1998, samochód osobowy (...) rok produkcji 2002, wyposażenie budynku mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...). Strony dokonały podziału majątku wspólnego w ten sposób, że powyższe składniki na zasadzie wyłączności objęła M. C. (1) bez spłat na rzecz Z. C. (1). Strony podały, iż łączna wartość przedmiotu umowy wynosi 2.029.000 zł, w tym wartość użytkowania wieczystego i budynków odpowiednio 750.000 zł, 760.000 zł, 300.000 zł, wartość samochodów odpowiednio 9.000 zł, 30.000 zł, 80.000 zł, wartość wyposażenia budynku mieszkalnego 100.000 zł

W kwietniu 2006 r. została zawiązana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przez wspólników Z. C. (1) oraz B. C.. W dniu 3 lipca 2007 r. została zawarta umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w S., w której udziały objęli S. C. -200 udziałów o łącznej wartości 20.000 zł, M. C. (1) - 400 udziałów o łącznej wartości 40.000 zł, J. S. - 50 udziałów o łącznej wartości 5.000 zł. Prezesem Zarządu spółki został syn pozwanej M. C. (1) i Z. C. (1), M. C. (2). Z. C. (1) została udzielona samoistna prokura do reprezentowania spółki. W dniu 4 lipca 2007 r. została zawarta w formie aktu notarialnego między Z. C. (1), M. C. (1) i spółką (...) umowa przeniesienia własności w wykonaniu zobowiązania pokrycia wkładem niepieniężnym udziałów, na mocy której M. C. (1) przeniosła na rzecz spółki (...) z o.o. w organizacji w S. własność nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...) wraz z własnością budynku produkcyjnego i budynku sprężarkowi, prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...) wraz z własnością usytuowanych na tym gruncie budynku, a Z. C. (1) przeniósł na rzecz wskazanej spółki prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...) wraz z własnością usytuowanych na tym gruncie budynków.

Z. C. (1) w okresie od marca 2005 r. do sierpnia 2006 r. dokonywał nabyć wewnątrzspółnotowych wyrobów akcyzowych zharmonizowanych zakupionych w Słowacji, które następnie były przemieszczane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i z tego tytułu nie uiścił należnego podatku akcyzowego. Decyzją z dnia 27 kwietnia 2007 r. Naczelnik Urzędu Celnego w S. orzekł o zabezpieczeniu majątku Z. C. (1) zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym. W wyniku odwołania przybliżona kwota zobowiązania podatkowego została ustalona na 7.591.006 zł oraz odsetek za zwłokę na dzień wydania decyzji organu pierwszej instancji w wysokości 1.098.020 zł. Zawiadomieniem z dnia 9 maja 2007 r. Dyrektor Izby Celnej w S. powiadomił spółkę (...) o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego udział Z. C. (1) w tej spółce. W dniu 13 lipca 2007 r. Urząd Celny w S. wydał w stosunku do Z. C. (1) postanowienie o przedstawieniu zarzutów polegających na tym, że działając jako właściciel firmy „P.H.U. (...) Z. C. (2)” w okresie od dnia 12 marca 2005 r. do 27 sierpnia 2006 r. uchylał się od opodatkowania dotyczącego 147 nabyć wewnątrzspółnotowych wyrobów akcyzowych zharmonizowanych.

W okresie od 5 sierpnia 2008 r. do 28 października 2010r. zostało wydanych znacznie ponad sto decyzji (opisanych szczegółowo w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku), w których Naczelnik Urzędu Celnego w S. określił Z. C. (1) prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) P.H.U. (...) z siedzibą w S. zobowiązania w podatku akcyzowym z tytułu dokonania nabycia wewnątrzspółnotowego nafty, nafty technicznej, benzyny lakierniczej, benzyny specjalnej ujętych w dokumentach (...). Decyzja z dnia 1 października 2007 r. numer (...) oraz decyzja z dnia 20 sierpnia 2008 r. numer (...) zostały uchylone. Od decyzji z dnia 5 sierpnia 2008 r. nr (...) Z. C. (1) złożył odwołanie i trwa postępowanie odwoławcze. Pozostałych wydanych decyzji Z. C. (1) nie zaskarżył i stały się one ostateczne. W stosunku do części decyzji Z. C. (1) złożył wnioski o stwierdzenie ich nieważności. Postępowania w przedmiocie tych wniosków zakończyły się odmową stwierdzenia nieważności decyzji bądź są w toku. Na podstawie powyższych decyzji Dyrektor Izby Celnej w S. wystawił tytuły wykonawcze przeciwko dłużnikowi Z. C. (1) na łączną kwotę 6.890.077 zł wraz z odsetkami.

W okresie od listopada 2008r. podejmowane były czynności w ramach postępowania egzekucyjnego w administracji między innymi na podstawie tytułów wykonawczych numer (...)opatrzonych klauzulą organu egzekucyjnego – Dyrektora Izby Celnej w S. o skierowaniu tytułów wykonawczych do egzekucji administracyjnej. Doszło do zajęcia wierzytelności dłużnika z rachunków bankowych. Z powodu braku środków pieniężnych na rachunkach wierzytelność

w żadnym zakresie nie została pokryta. Doszło do wyegzekwowania jedynie kwoty 44.392,62 złotych, która przeznaczona została na pokrycie części kosztów egzekucyjnych. Obecnie Dyrektor Izby Celnej w S. prowadzi przeciwko dłużnikowi Z. C. (1) postępowanie egzekucyjne w administracji celem wyegzekwowania należności z tytułu podatku akcyzowego wynikających z przeszło ponad 100 decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w S.. Łączna kwota należności głównej stanowiącej przedmiot egzekucji wynosi 7.833.102 zł, zaś odsetki od zaległości podatkowych na dzień 12 kwietnia 2013 r. – 6.822.040 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał powództwo skierowane przeciwko M. C. (1) za w przeważającej części zasadne wskazując, że podstawę żądania stanowią przepisy art. 527 § 1 k.c., art. 530 k.c. i art. 531 § 1 k.c.

Sąd I instancji uznał, że powód za pomocą dowodów urzędowych w postaci odpisów decyzji wydanych przez Naczelnika Urzędu Celnego w S. oraz tytułów wykonawczych wystawionych na podstawie powyższych decyzji przez Dyrektora Izby Celnej w S., a także wydruku ze stanu spraw wykazał, że obecnie Skarbowi Państwa przysługuje w stosunku do Z. C. (1) wymagalna wierzytelność z tytułu należnego podatku akcyzowego w wysokości 7.833.102 zł wraz z odsetkami. Uwzględniając jednak granice powództwa wyznaczone przez żądanie pozwu i jego podstawę faktyczną wskazał, że w niniejszym procesie ochrony powodowi można udzielić wyłącznie w zakresie przysługującej mu wierzytelności o zapłatę łącznej kwoty 6.890.077 zł określonych w enumeratywnie wskazanych decyzjach Naczelnika Urzędu Celnego w S. wyszczególnionych jako podstawa faktyczna pozwu. Powód domagał się ochrony wierzytelności w łącznej kwocie 6.923.300 zł przy czym decyzje numer(...)zostały uchylone, co uzasadniało określenie wierzytelności na kwotę 6.890.077 zł. Przyjmując decyzje za podstawę ustaleń o istnieniu wierzytelności Sąd wskazał, że sąd powszechny nie jest uprawniony do badania prawidłowości ostatecznych decyzji podatkowych, wiąże go również decyzja numer (...), która nie ma charakteru ostatecznego, a to z uwagi na treść art. 224 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2008 roku w związku z art. 9 ustawy z dnia 7 listopada 2008 roku o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, wniesienie odwołania przez dłużnika nie wstrzymała jej wykonania. W odniesieniu do zarzutu, że Z. C. (1) złożył wnioski o stwierdzenie nieważności części powyższych decyzji podatkowych, wskazał, że okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ocenę obowiązującego charakteru decyzji oraz wymagalności określonego w nim zobowiązania podatkowego. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji podatkowej ma charakter nadzwyczajnego trybu postępowania podatkowego. Dopóki takie postępowanie nie zakończy się stwierdzeniem nieważności danej decyzji, dopóty decyzja ta funkcjonuje w obrocie prawnym. W konsekwencji Sąd nie uwzględnił wniosku o zawieszenie postępowania w sprawie z uwagi na prowadzone postępowania administracyjne wskazując dodatkowo, że w razie stwierdzenia nieważności lub uchylecia danej decyzji podatkowej zachodzić będzie podstawa do zgłoszenia zarzutu w postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Za bez znaczenia uznał także fakt, że obecnie toczy się postępowanie karnoskarbowe przeciwko dłużnikowi, albowiem ewentualne uniewinnienie dłużnika nie będzie przesądzać o braku jego odpowiedzialności podatkowej.

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że czynność obejmująca podział majątku wspólnego została dokonana z pokrzywdzeniem powoda Skarbu Państwa jako wierzyciela Z. C. (1). Sąd miał na względzie, że decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w S. określające wysokość zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym dłużnika Z. C. (1) zostały wydane po dokonaniu zaskarżonej czynności prawnej, jednak zgodnie z art. 21 § 1 pkt. 1 ustawy – Ordynacja podatkowa zobowiązania podatkowe powstają z mocy prawa z dniem zaistnienia zdarzenia, z którym ustawa wiąże powstanie takiego zobowiązania, Według treści art. 55 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 roku o podatku akcyzowym w brzmieniu obowiązującym w czasie dokonywania tych czynności już w dacie zawierania umowy o podziale majątku wspólnego z dnia 22 lutego 2006 roku na Z. C. (1) ciążyło zobowiązanie do zapłaty akcyzy od wewnątrzspółnotowego nabycia wyrobów akcyzowych mającego miejsce przed tą datą, zaś decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w S. jedynie potwierdzały ten stan rzeczy. Część ze zobowiązań objętych żądaniem pozwu powstała już po tej dacie, bowiem po jej upływie dochodziło do nabycia wewnątrzspółnotowego wyrobów akcyzowych, jednakże z uwagi na treść art. 530 k.c. odpowiedzialność ze skargi pauliańskiej zachodzi również w przypadku, gdy dłużnik działa w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

Przyjmując, że czynność została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli Sąd uwzględnił przede wszystkim okoliczność, iż z przedstawionych dokumentów wynika jednoznacznie, że na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych przez Dyrektora Izby Celnej w S. w oparciu o decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w S. zostało wszczęte najpierw postępowanie zabezpieczające, a następnie postępowanie egzekucyjne, które okazało się niemal w całości bezskuteczne, albowiem w jego toku doszło do wyegzekwowania jedynie kwoty na częściowe pokrycie kosztów egzekucyjnych.

W zakresie przesłanki dotyczącej działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli Sąd Okręgowy zastosował domniemanie z art. 529 k.c. Przyjął, że umowę o podział majątku wspólnego należy zakwalifikować jako darowiznę czego nie zmienia fakt, że pozwana zobowiązała się, iż spłaci pożyczkę, której zabezpieczeniem była hipoteka obciążająca jedną z nieruchomości, a to z uwagi na to, że jako właścicielka nieruchomości miała przymiot dłużnika hipotecznego z tytułu oznaczonej wyżej pożyczki. Niezależnie od tego zdaniem tego Sądu okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że dłużnik zawierając umowę o częściowym podziale majątku wspólnego wiedział, że te czynności doprowadzą do jego niewypłacalności i taki skutek zamierzał osiągnąć. Z zeznań świadka Z. C. (1) i z przesłuchania pozwanej wynika, że w dacie dokonania powyższej czynności Z. C. (1) znajdował się w trudnej sytuacji majątkowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą, a przeniesienie wszystkich składników majątku wspólnego na rzecz pozwanej miało służyć zabezpieczeniu finansowemu rodziny Z. C. (1). W związku z kontrolą podatkową przeprowadzoną u niego w 2005 roku musiał zdawać sobie sprawę, że jego proceder zostanie wykryty i z tego względu dojdzie do obciążenia go należnym podatkiem.

Istnienie kolejnej przesłanki Sąd przyjął na podstawie domniemania z art. 527 § 3 k.c. uznając, że pozwana jest osobą bliską dla dłużnika, była jego żoną, a następnie mimo rozpadu pożycia wspólnie z mężem założyła spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, do której tytułem aportu wniosła prawa majątkowe wchodzące uprzednio w skład ich majątku wspólnego, a zatem współpracowała z mężem w działalności gospodarczej. W konsekwencji przyjął, że wiedziała ona o tym, iż mąż zawierając umowę o podziale majątku wspólnego z dnia 22 lutego 2006 r. działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W ocenie Sądu domniemanie to nie zostało obalone, a przeprowadzone dowody wskazują na wiedzę pozwanej co do tego, iż celem czynności była ochrona majątku przed egzekucją. Ponadto Sąd wskazał, że z uwagi na kwalifikację czynności jako darowiznę, zgodnie z art. 528 k.c. istnienie powyższej przesłanki nie było wymagane.

Konkludując, Sąd Okręgowy uznał, że zostały spełnione przesłanki warunkujące dochodzenie przez powoda roszczenia o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy o częściowy podział majątku, który był objęty wspólnością ustawową,

Powództwo wytoczone przeciwko M. C. (1) w takim zakresie, w jakim strona powodowa domagała się ochrony wierzytelności przekraczającej kwotę 6.890.077 zł podlegało oddaleniu.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd wskazał, że powód uległ pozwanej jedynie co do nieznaczej części jego żądania i z tego względu może domagać od niej zwrotu wszystkich poniesionych kosztów procesu. Łączne koszty procesu poniesione przez powoda w sprawie z powództwa wytoczonego przeciwko pozwanej M. C. (1) wyniosły 7200 zł i objęły wynagrodzenie radcowskie określone w stawce minimalnej.

Powództwo przeciwko pozwanej (...) PHU Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. Sąd również w przeważającej części uznał za zasadne. Podstawę prawną tego żądania stanowiły przepisy art. 527 § 1 k.c., art. 531 § 1 k.c., a nadto przepis art. 531 § 2 k.c.

Sąd w znacznej przywołał okoliczności i argumenty przedstawione przy ocenie roszczenia przeciwko M. C. (1) wskazując, że pozostają one aktualne także w zakresie roszczenia skierowanego wobec spółki (...) PHU.

Zdaniem Sądu I instancji zostały spełnione przesłanki skargi pauliańskiej dotyczącej umowy z dnia 4 lipca 2007r. Analizując tę czynność odrębnie ocenił czynność prawną dokonaną przez Z. C. (1) i czynność prawną dokonaną przez M. C. (1).

W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, że czynność Z. C. (1) została dokonana z pokrzywdzeniem jego wierzycieli, gdyż po zawarciu umowy o podział majątku wspólnego z dnia 22 lutego 2007 r. zasadnicza część składników majątku wspólnego przypadła na wyłączną własność pozwanej M. C. (1) jako małżonki dłużnika bez obowiązku żadnych spłat lub dopłat na jego rzecz, a przeniesienie na rzecz pozwanej (...) PHU Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. prawa użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego działkę nr (...) położoną w S. przy ul. (...) wraz z własnościami usytuowanych na tym gruncie budynków oznaczało, że dłużnik nie posiadał już żadnego innego istotnego składnika majątku, z którego powód mógłby zaspokoić swoją wierzytelność. Z. C. (1) dokonując tej czynności stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż przed dokonaniem powyższej czynności. Dłużnik zawierając umowę z dnia 4 lipca 2006 r. wiedział, że ta czynność pogłębi stan jego niewypłacalności i taki skutek zamierzał osiągnąć na co wskazują zeznania świadka Z. C. (1) i przesłuchanie pozwanej, z których wynika, że Z. C. (1) znajdował się w trudnej sytuacji majątkowej związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą.

PHU (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. Sąd potraktował jako osobę pozostającą z dłużnikiem w bliskim stosunku, w rozumieniu art. 527 § 3 k.c., gdyż dłużnik był jej założycielem, był w niej zatrudniony i wykonywał w niej funkcję prokurenta, a prezesem spółki w dacie dokonywania zaskarżonej czynności był jego syn. Wskazane powiązania kapitałowe, rodzinne i pracownicze na podstawie art. 527 § 3 k.c. nakazują domniemywać, że po stronie spółki występowała wiedza o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela.

W przypadku czynności prawnej dokonanej w ramach powyższej umowy przez M. C. (1) Sąd wziął pod uwagę, że zastosowanie do niej ma przepis art. 531 § 2 k.c. Zdaniem Sądu należy przyjąć, że spółka (...) PHU wiedziała, że umowy z dnia 22 lutego 2006 r. o podziale majątku wspólnego została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli Z. C. (2) o czym przekonują wskazane wyżej powiązania kapitałowe, rodzinne i pracownicze w spółce i pozwalają na zastosowanie domniemania, iż jako osoba bliska dłużnikowi spółka wiedziała o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

W konsekwencji Sąd stwierdził, że powód może domagać się bezpośrednio od (...) PHU Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. uznania za bezskuteczną w stosunku do powoda czynności prawnej z dnia 4 lipca 2007 r.

Powództwo wytoczone przeciwko (...) PHU Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w zakresie, w jakim strona powodowa domagała się ochrony wierzytelności przekraczającej kwotę 6.890.077 zł, zostało oddalone.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd przyjął, że powód wygrał sprawę w 87 %, zaś pozwana w 13 % i w tej samej proporcji strony powinny zwrócić sobie wzajemnie koszty procesu. Łączne koszty procesu poniesione przez powoda, zgodnie ze spisem kosztów złożonym przez powoda – wyniosły kwotę 7520 zł, w tym 7200 zł wynagrodzenie radcowskie w stawce minimalnej oraz 320 zł wydatków poniesionych przez pełnomocnika powoda na dojazdy do siedziby sądu. Koszty procesu poniesione przez pozwaną (...) PHU Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wyniosły kwotę 7217 zł, w tym wynagrodzenia dla adwokata w stawce minimalnej oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Apelacje od wyroku wniosły obie pozwane.

Pozwana M. C. (1) zaskarżyła wyrok w zakresie uwzględniającym powództwo względem niej oraz co do kosztów procesu i wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje. Jednocześnie pozwana wniosła o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego zakończenia wszystkich postępowań podatkowych, a także sprawy karnej skarbowej toczącej się przeciwko Z. C. (1).

Pozwana zarzuciła:

- bezpodstawną odmowę zawieszenia postępowania do czasu zakończenia wszystkich postępowań podatkowych oraz sprawy karnej skarbowej toczących się przeciwko Z. C. (1);

- sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zgromadzonego materiału polegająca na przyjęciu, że wierzytelności Skarbu Państwa wobec Z. C. (1) są bezsporne oraz że w chwili dokonywania kwestionowanej czynności był on dłużnikiem Skarbu Państwa;

- nierozpoznanie wniosku pozwanej o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu i w konsekwencji obciążenie jej zbyt wysokimi kosztami zastępstwa procesowego strony powodowej.

W uzasadnieniu apelacji pozwana w pierwszej kolejności zaakcentowała, że wydanie orzeczenia z uwagi na toczące się postępowania, wskazane w zarzutach apelacji, było przedwczesne. Postępowania karno-skarbowe toczy się od 6 lat, a jego tok pozwala sądzić, że zakończy się umorzeniem z uwagi na brak dowodu winy Z. C. (1), co spowoduje wznowienie wszystkich spraw podatkowych. Przeprowadzana jest również kontrola decyzji podatkowych, Z. C. (3) oczekuje na rozpoznanie kilkudziesięciu wniosków o stwierdzenie nieważności tych decyzji oraz odwołań od decyzji w przedmiocie odmowy stwierdzenia nieważności decyzji. Brak zakończenia tych postępowań nie pozwala na ustalenie, czy w obrocie prawnym nie znajdują się wadliwe decyzje ostateczne, wydane wobec Z. C. (1). Pozwana podkreśliła nadto, że w chwili zawierania umowy o częściowy podział majątku Z. C. (1) nie był dłużnikiem Skarbu Państwa, gdyż pierwsza z decyzji podatkowych została wydana dopiero ponad półtora roku później.

Odnosząc się do kwestii ustalenia wartości przedmiotu sporu pozwana podniosła, że nie może ona odpowiadać sumie wierzytelności powoda. W chwili wniesienia pozwu wszystkie nieruchomości stanowiące przedmiot umowy były obciążone hipotekami na rzecz banków na łączną kwotę 1.980.000 zł, zaś wartość umowy została określona na kwotę 2.029.000 zł, co oznacza że rzeczywista wartość majątku i jednocześnie wartość przedmiotu sporu wynosiła 49.000 zł, a w konsekwencji pozwana mogła zostać obciążona kosztami zastępstwa procesowego w kwocie co najwyżej 2400 zł.

W apelacji (...) PHU sp. z o.o. pozwana ta zakwestionowała wyrok w zakresie uwzględniającym powództwo w stosunku do niej oraz co do kosztów procesu i wniosła o jego zmianę w tej części poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje według norm przepianych.

W apelacji D. PHU zostały podniesione tożsame zarzuty jak w apelacji pierwszej pozwanej i analogiczne argumenty.

W uzupełnieniu apelacji pozwanej M. C. (1) zarzucono:

- naruszenie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c. poprzez podjęcie z urzędu postępowania zawieszono w sprawie z uwagi na prowadzone postępowanie administracyjne (podatkowe) w sprawie wysokości należnych Skarbowi Państwa podatków, pomimo braku ostatecznego rozstrzygnięcia w tym zakresie;

- naruszenie art. 6 k.c. i art. 527 § 1 k.c. poprzez zwolnienie powoda z obowiązku wykazania, że czynność podziału częściowego majątku wspólnego małżonków, wobec niekwestionowanego przez powoda faktu obciążenia rzeczy będących przedmiotem umowy podziału majątku hipotekami kaucyjnymi na rzecz banków, nastąpiła z pokrzywdzeniem wierzycieli,

- naruszenie art. 6 k.c. i art. 527 § 1 k.c. w zw. z art. 29 § 1 i § 2 pkt 1 ustawy Ordynacja podatkowa poprzez wadliwe przyjęcie istnienia związku przyczynowego pomiędzy faktem dokonania czynności częściowego podziału majątku, a niemożnością zaspokojenia wierzyciela publicznoprawnego wobec niepodjęcia przez powoda czynności egzekucyjnych w stosunku do pozwanej, mimo podstaw prawnych do przymusowego dochodzenia zapłaty długu także od małżonka dłużnika;

- naruszenie art. 527 § 1, 2 i 3 k.c. oraz art. 528 k.c. poprzez przyjęcie, że czynności, których uznania za bezskuteczne domagał się powód dokonane zostały nieodpłatnie, z pokrzywdzeniem wierzyciela, a wskutek tych czynności dłużnik stał się niewypłacalny w stopniu wyższym niż przed dokonaniem tych czynności, czy też w ogóle niewypłacalny;

- błędną wykładnię art. 29 § 1 i § 2 pkt 1 Ordynacji podatkowej w zw. z art. 527 § 1 k.c. poprzez nierozważenie istoty odpowiedzialności podatkowej małżonków za zobowiązania podatkowe i wpływu przepisów prawa podatkowego na ocenę ewentualnej niewypłacalności dłużnika oraz istnienia okoliczności pokrzywdzenia wierzyciela;

a nadto podniesiono wystąpienie w sprawie nowych istotnych faktów i dowodów wskazujących, że zobowiązania podatkowe Z. C. (1) z mocy art. 59 § 1 pkt 9 ustawy Ordynacja podatkowa wygasły, skutkuje bezpodstawnością roszczeń powoda wywodzonych z art. 527 § 1, 2 i 3 k.c. oraz art. 528 k.c.

Z uwagi na ostatni zarzut skarżąca ponownie wniosła o zawieszenie postępowania prowadzonego na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. do czasu rozstrzygnięcia wniosku dłużnika Z. C. (1) o umorzenie postępowań egzekucyjnych z uwagi na przedawnienie zobowiązań podatkowych powołując się na złożone przez niego pismo z dnia 24 lipca 2014r. Argumentując swoje stanowisko wskazała, że zobowiązania podatkowe przedawniają się co do zasady na skutek upływu pięcioletniego okresu, liczonego od końca roku, w którym zobowiązanie się wymagalne, o czym stanowi art. 70 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa co oznacza, że zobowiązania podatkowe płatne w 2004 r. przedawniają się zasadniczo z końcem 2009 r., a te które winny zostać uregulowane w 2006 r. z końcem 2011 r. Fakt wydania decyzji zabezpieczającej te należności podatkowe pozostaje bez wpływu na bieg terminu przedawnienia.

Zaakcentowano również, że powód nie dochodził od niej jako od małżonki dłużnika należności podatkowych, pomimo iż w świetle art. 29 Ordynacji podatkowej miał taką możliwość. Zaniechanie w tym zakresie powoduje, iż nie sposób przyjąć, że przesłanka nieskuteczności egzekucji została wykazana, a tym samym przesłanka działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Zdaniem skarżącej Sąd pominął również, że rzeczy i prawa, które przypadły jej w wyniku podziału, były obciążone hipoteką o znacznej wartości, a powód nie wykazał, aby zaspokojenie z tych składników majątkowych – z uwagi na to obciążenie – było możliwe.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanych i zasądzenie od nich na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powód zanegował zarzut, iż wiarygodności są sporne wskazując, że wynikają one z ostatecznych i prawomocnych decyzji podatkowych, które do dnia dzisiejszego nie zostały wyeliminowane w obrocie prawnego, a sąd powszechny nie jest uprawniony do ich kontroli. Wnioski o wzruszenie tych decyzji nie stanowią podstawy do zawieszenia postępowania. Orzeczenie karnoskarbowe uniewinniające nie znosi odpowiedzialności podatkowej. Argumentował również, że sytuacja w sprawie wypełnia przesłanki odpowiedzialności względem przyszłych wierzycieli.

Powód wniósł zażalenie na postanowienie zawarte w wyroku w przedmiocie kosztów postępowania między nim a pozwaną D. PHU zarzucając naruszenie art. 745 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu w wyliczeniu kosztów podlegających rozliczeniu kosztów postępowania zażaleniowego stanowiących kwotę 3600 zł. W oparciu o sformułowany zarzut powód wniósł o zmianę postanowienia poprzez zasądzenie kwoty 9.674,40 zł oraz o przyznanie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W toku postępowania apelacyjnego pozwana M. C. (1) wniosła o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zaś pozwana D. PHU o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem referendarza sądowego z dnia 25 października 2013r. wniosek pozwanej M. C. (1) o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został oddalony. Postanowieniem z dnia 26 listopada 2013r. Sąd Okręgowy w Szczecinie utrzymał w mocy powyższe orzeczenie.

Pozwana M. C. (1) wniosła zażalenie na to postanowienie domagając się jego zmiany poprzez przyznanie pełnomocnika z urzędu, ewentualnie uchylecia postanowienia.

Postanowieniem referendarza sądowego z dnia 15 listopada 2013r. wniosek pozwanej (...) PHU sp. z o.o. w S. o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu został oddalony. Postanowieniem z dnia 28 listopada 2013r. Sąd Okręgowy w Szczecinie utrzymał w mocy wskazane orzeczenie referendarza sądowego.

Pozwana spółka wniosła zażalenie na to postanowienie domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie wniosków, ewentualnie uchylenia postanowienia.

Zażalenia pozwanych zostały odrzucone postanowieniem Sądu z dnia 11 grudnia 2013r. jako niedopuszczalne. Sąd Okręgowy wskazał, że postanowienie w przedmiocie utrzymania w mocy orzeczenia referendarza w przedmiocie kosztów sądowych i pełnomocnika z urzędu nie zostało wymienione w enumeratywnym wyliczeniu zawartym w art. 394 § 1 k.p.c. i na podstawie art. 370 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenia pozwanych odrzucił.

Na postanowienie to pozwane wniosły zażalenia podnosząc, że odrzucenie ich zażaleń stanowi naruszenie prawa do Sądu. Zakwestionowano dopuszczalność rozpoznania skargi na orzeczenie referendarza sądowego przez sąd, w którym referendarz ten pracuje, podnosząc, iż taka praktyka nie gwarantuje realizacji zasady instancyjności. Zanegowano również decyzje sądu o utrzymaniu orzeczeń referendarza w mocy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje oraz wszystkie zażalenia stron okazały się niezasadne.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku czyniąc je integralną częścią swojego uzasadnienia. Wbrew zarzutom skarżących Sąd I instancji nie dopuścił się uchybień przy konstruowaniu stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, jak również nie naruszył przepisów prawa materialnego znajdujących zastosowanie w sprawie. Nietrafny był również zarzut, iż zaskarżony wyrok został wydany po niedostatecznym wyjaśnieniu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia oraz wskutek odmowy dalszego zawieszenia postępowania do czasu zakończenia wszystkich postępowań administracyjnych wywołanych wniesieniem przez dłużnika zwyczajnych i nadzwyczajnych środków odwoławczych od zapadłych decyzji podatkowych.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż na uwzględnienie nie zasługiwał zgłoszony w toku postępowania apelacyjnego wniosek o zawieszenie postępowania. Zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się postępowanie administracyjne może nastąpić jedynie wówczas, gdy wynik tego postępowania ma dla toczącej się sprawy cywilnej znaczenie prejudycjalne. Dla ustalenia, czy związek tego rodzaju zachodzi, jest treść decyzji, jaka może zostać wydana, albowiem to ona ma moc wiążącą. W rozpatrywanym przypadku strona pozwana domagała się zawieszenia postępowania z uwagi na złożony przez dłużnika wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w administracji, jakie jest wobec niego prowadzone na podstawie wymienionych we wniosku administracyjnych tytułów wykonawczych. Ewentualne umorzenie postępowania egzekucyjnego nie rozstrzygnęłoby o istnieniu wierzytelności, których ochrony powód dochodzi w procesie, a jedynie o toku egzekucji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut przedawnienia zobowiązań podatkowych jest chybiony. Skarżący powołali się na treść art. 70 § 1 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U.2012.749 j.t. ze zm.), pomijając jednocześnie brzmienie art. 70 § 6 tej ustawy. Zgodnie z tym ostatnim przepisem, bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, z dniem wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, o którym podatnik został zawiadomiony, jeżeli podejrzenie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia wiąże się z niewykonaniem tego zobowiązania. Pozostaje natomiast poza sporem, że wobec dłużnika toczy się postępowanie karnoskarbowe w związku z niewykonaniem obowiązku podatkowego i właśnie ochrony wierzytelności wynikających z tego obowiązku dochodzi strona powodowa w niniejszym procesie. Zresztą na prowadzenie tego postępowania karnoskarbowego jako na okoliczność mającą wpływ na ustalenie istnienia wierzytelności wskazywali sami pozwani podnosząc, że przed zakończeniem tego postępowania rozstrzygnięcie o żądaniu pozwu jest przedwczesne. Fakt, iż owe postępowanie się toczy powoduje, że – zgodnie z art. 70 § 6 Ordynacji podatkowej – bieg przedawnienia roszczeń podatkowych uległ zawieszeniu. Przedmiotem ochrony w niniejszym postępowaniu są wierzytelności z tytułu podatku powstałe w okresie od marca 2005r. do sierpnia 2006r., gdyż w tym okresie dłużnik Z. C. (1) dokonywał nabyć wewnątrzspółnotowych wyrobów akcyzowych zharmonizowanych zakupionych w Słowacji, które następnie były przemieszczane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie uiszczając należnego podatku akcyzowego. Wydane w stosunku do dłużnika w dniu 13 lipca 2007r.

postanowienie o przedstawieniu zarzutów wywołało skutek w postaci zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń z tytułu tego podatku. Brak zakończenia postępowania karnoskarbowego oznacza, że bieg przedawnienia nie został wznowiony. W konsekwencji zarzut przedawnienia wierzytelności powoda jest nieskuteczny i zmierza do przedłużenia postępowania w sprawie..

Należało również w pełni zaaprobować stanowisko Sądu I instancji, iż brak było podstaw do zawieszenia postępowania z uwagi na toczące się postępowania administracyjne dotyczące objętych sporem wierzytelności powoda oraz z uwagi na prowadzone postępowanie karnoskarbowe. Jak trafnie wskazał ten Sąd, decyzje administracyjne stwierdzające obowiązek podatkowy, które zostały wydane w przewidzianym trybie przez uprawnione do tego organy, dopóki nie zostaną wyeliminowane z obrotu prawnego wiążą sąd cywilny od dnia ich wydania. Wynika to po pierwsze z treści art. 224 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2008 roku w związku z art. 9 ustawy z dnia 7 listopada 2008 roku o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którym wniesienie odwołania przez dłużnika nie wstrzymuje wykonania decyzji. Na tej podstawie – podobnie jak w przypadku innych ostatecznych decyzji wydanych przez Naczelnika Urzędu Celnego w S. w dniu 20 sierpnia 2008 roku – decyzja numer (...), co do której toczy się postępowanie odwoławcze, stwierdza istnienie wymagalnej wierzytelności Skarbu Państwa w stosunku do Z. C. (1) z tytułu zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym. Po drugie, zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury decyzje administracyjne wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Zasadę uwzględniania przez sądy powszechne skutków prawnych orzeczeń organów administracyjnych ma swoje źródło w prawnym rozgraniczeniu drogi sądowej i drogi administracyjnej. Zasada ta doznaje ograniczenia jedynie w myśl koncepcji tzw. bezwzględnej nieważności decyzji administracyjnej, która nie ma normatywnego umocowania, ale znajduje oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wyrażającym od kilkudziesięciu lat niezmienny pogląd, że decyzja administracyjna nie może wywoływać skutków prawnych, pomimo jej formalnego nieuchylenia, jeśli jest dotknięta wadami, godzących w jej istotę jako aktu administracyjnego. Do takich wad zalicza się brak organu powołanego do orzekania w określonej materii oraz niezastosowanie jakiejkolwiek procedury lub oczywiste naruszenie zasad postępowania administracyjnego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007r., IIICZP 46/07, OSNC 2008, nr 3, poz.30). Tej kategorii wady nie zostały jednak podniesione w stosunku do decyzji stanowiących podstawę określenia wierzytelności powoda, w szczególności w zakresie decyzji, wobec których dłużnik wykorzystuje dostępne środki prawne w celu ich wzruszenia.

Nie zachodziła również potrzeba zawieszenia postępowania do czasu wyniku postępowania karnoskarbowego, albowiem postępowanie to nie miało względem niniejszego procesu znaczenia prejudycjalnego. Wbrew twierdzeniom skarżącym, nawet zakończenie sprawy karnoskarbowej uniewinnieniem dłużnika, nie zwolniłoby go ze zobowiązań podatkowych. Przesłanki odpowiedzialności karnoskarbowej są odmienne od odpowiedzialności podatkowej, oprócz wystąpienia zobowiązania z tytułu podatku niezbędne jest wystąpienie dodatkowych elementów o charakterze podmiotowym, z którymi ustawodawca wiąże powstanie przestępstwa karnoskarbowego.

W konsekwencji powyższego zasadnie uznał Sąd Okręgowy, iż powód poprzez przedstawienie decyzji Naczelnika Urzędu Celnego w S. ujętych w punkcie I podpunkcie 1 wyroku wykazał wierzytelność, której ochrony dochodził, a jednocześnie potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia nie wymaga zawieszenia postępowania do zakończenia postępowań odwoławczych, zwykłych lub nadzwyczajnych, zainicjowanych przez dłużnika wobec poszczególnych decyzji. Wymienione w punkcie I podpunkcie 1 wyroku decyzje stanowią dowód na istnienie wierzytelności powoda w stosunku do dłużnika Z. C. (1) z tytułu podatku akcyzowego za okres od marca 2005r. do sierpnia 2006r. Dodać również należy, iż jakkolwiek istnienie wierzytelności jest okolicznością warunkującą zasadność skargi pauliańskiej i podlega badaniu w postępowaniu, w którym skarga ta została złożona, to istnienie tej wierzytelności może zostać wykazane wszelkimi dostępnymi dowodami. Ustawodawca nie uzależnia żądania z art. 527 i nast. k.c. od stwierdzenia danej wierzytelności w tytule wykonawczym. Dlatego brak dowodów przeciwnych wobec okoliczności ujętych w decyzjach wymienionych w punkcie I podpunkcie 1 wyroku uzasadniał przyjęcie ich za podstawę ustaleń, także w zakresie tych decyzji, które nie były ostateczne lub które dłużnik stara się podważyć za pomocą nadzwyczajnych środków odwoławczych.

W tym miejscu należy odnieść się do zarzutu, iż w dacie zawarcia umowy o częściowy podział majątku wspólnego Z. C. (1) nie był dłużnikiem powoda. Zarzut ten został już należycie rozpoznany przez Sąd I instancji. Strona pozwana konsekwentnie pomija, iż zobowiązanie podatkowe nie powstaje z chwilą wydania decyzji, lecz z chwilą dokonania czynności podlegającej opodatkowaniu, zaś decyzja o ustaleniu obowiązku podatkowego ma charakter wyłącznie deklaratoryjny. Zobowiązanie dłużnika Z. C. (1) z tytułu podatku akcyzowego dotyczy czynności polegających na nabyciu wyrobów akcyzowych w Słowacji i ich przemieszczaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od marca 2005r. do sierpnia 2006r., zaś umowa o częściowy podział majątku wspólnego została zawarta w dniu 22 lutego 2006r. Stąd tylko część wierzytelności powstała po jej dokonaniu tj. w okresie od 22 lutego 2006r. do sierpnia 2006r. Okoliczność ta nie powoduje jednak, że w tym zakresie powództwo winno zostać oddalone, lecz do zaistniałej sytuacji znajduje zastosowanie art. 530 k.c. Sąd Okręgowy również należycie rozważył istnienie przesłanek przewidzianych w tych przepisach, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego bezzasadne okazały się także dalsze zarzuty co do błędnego przyjęcia spełnienia pozostałych przesłanek skargi pauliańskiej. Pierwszy z nich dotyczył przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela. Strona pozwana akcentując fakt, iż składniki majątkowe, które M. C. (1) objęła w wyniku czynności podziału majątku wspólnego, obciążone są hipotekami, twierdziła, że wartość tych hipotek i związane z nimi prawo wierzycieli hipotecznych do zaspokojenia się w pierwszej kolejności uniemożliwiają skuteczną egzekucję wierzytelności powoda, co oznacza, że między dokonaniem czynności a niemożnością zaspokojenia wierzyciela nie zachodzi związek przyczynowy. Zdaniem skarżącej, Sąd Okręgowy nie dokonał dostatecznych ustaleń w zakresie pozwalającym na ustalenie, czy powód został pokrzywdzony w wyniku zaskarżonej czynności, a jednocześnie pominął, że powód nie naprowadził dowodów na okoliczność, że mógłby uzyskać zaspokojenie ze składników majątku dłużnika będących przedmiotem umowy o podział majątku wspólnego mimo istniejącego zabezpieczenia hipotecznego. W odniesieniu do tak nakreślonych zarzutów w pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że w razie obciążenia hipoteką składników majątkowych będących przedmiotem zaskarżonej czynności do pokrzywdzenia wierzyciela nie dochodzi, jeśli kwestionowana czynność doprowadziła do usunięcia z majątku dłużnika takich składników majątkowych, z których wierzyciel w żadnej części nie mógłby uzyskać zaspokojenia swojego roszczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2011 r., sygn. IV CSK 99/11, LEX nr 940760). W judykaturze wskazuje się na potrzebę porównania wartości sprzedanego prawa i wysokości niespłaconych wierzytelności przysługujących przeciwko dłużnikowi, zabezpieczonych hipotekami na sprzedanym prawie. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 października 2006 r. III CSK 58/06 (OSNC 2007/9/136) i 28 czerwca 2007 r. IV CSK 115/07 (LEX 385817) stwierdził, że podlega ocenie, czy kwestionowana czynność doprowadziła do usunięcia z majątku dłużnika takiego składnika majątkowego, z którego powód mógłby zaspokoić swoją wierzytelność. Przedmiot czynności prawnej dłużnika może bowiem nie mieć dla wierzyciela waloru egzekucyjnego, jeżeli doszłoby do ustanowienia na nim wcześniej hipoteki tworzącej przywilej egzekucyjny dla wierzyciela hipotecznego o zakresie równym lub przewyższającym wartość prawa, na którym hipotekę ustanowiono. Sąd Apelacyjny podziela powyższe argumenty, jednakże dokonując kontroli instancyjnej stwierdza, że poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia co do wartości składników majątkowych przekazanych na wyłączną własność M. C. (1) w związku z zawartą umową o podział majątku wspólnego oraz co do wysokości obciążeń poszczególnych składników majątkowych, których strona pozwana w apelacjach nie kwestionuje, nie uzasadniają wniosku o braku możliwości choćby częściowego zaspokojenia się wierzyciela ze składników majątkowych, które wyszły z majątku dłużnika. Wskazać bowiem należy, że przedmiotem podziału było prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w S. przy ul. (...) oraz własność posadowionego na tym gruncie budynku mieszkalnego, których wartość strony określiły na kwotę 750.000 zł. Prawa te w chwili dokonania czynności były obciążone hipoteką zwykłą w kwocie 255.600 zł oraz hipoteką kaucyjną do kwoty 69.700 zł. Kolejnym prawem objętym umową było prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w S. przy ul. (...) oraz własność posadowionego na tym gruncie budynku produkcyjnego oraz budynku sprzężarkowi, których wartość strony określiły na kwotę 760.000 zł, a ich obciążenie w chwili zawarcia umowy w postaci hipoteki kaucyjnej wynosiło kwotę 126.000 zł. Następnym prawem objętym w całości przez M. C. (1) było prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w S. przy ul. (...) oraz własność usytuowanych na tym gruncie budynków niemieszkalnych, nie posiadające obciążenia, którego wartość strony określiły na kwotę 300.000 zł. Wśród składników majątkowych

będących przedmiotem umowy znalazły się również trzy samochody osobowe bez obciążeń oraz wyposażenie budynku mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) o wartości 100.000 zł. Z przytoczonych ustaleń wprost wynika, że wartość uzyskanych przez pozwaną praw znacznie przekraczała wysokość ustanowionych na nich obciążeń. Nawet gdyby trafne było stanowisko pozwanej zawarte w złożonej przez nią osobiście apelacji, w której podniosła, że po odliczeniu od łącznej wartości przedmiotu umowy stanowiącej kwotę 2.029.000 zł wszystkich obciążeń hipotecznych pozostaje wartość 49.000 zł, to i tak okoliczność ta nie wyłączałaby całkowicie możliwości zaspokojenia się wierzyciela z powyższych składników majątkowych, gdyby nie wyszły one z majątku dłużnika. Wyliczenie pozwanej nie może jednak zostać uwzględnione, gdyż przedstawione przez pozwaną dane o wysokości obciążeń hipotecznych opierają się na aktualnym stanie, istotny jest natomiast stan majątku w dacie dokonania zaskarżonej czynności, gdyż o on decyduje o tym, czy dłużnik miał świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzycieli. Analiza informacji ujawnionych w systemie elektronicznej Centralnej Bazy Danych ksiąg Wieczystych dostępnej na stronie internetowej ministerstwa sprawiedliwości <https://ekw.ms.gov.pl/eukw/pdcbdkw.html>, wykazuje, że w księgach wieczystych wymienionych powyżej nieruchomości po dniu zawarcia umowy następowały liczne zmiany, w tym polegające na wykreśleniu dotychczasowych hipotek i wpisaniu nowych obciążeń. Ta okoliczność również podważa tezę, że umowa z dnia 22 lutego 2006r. nie spowodowała pokrzywdzenia wierzyciela. Dodać również należy, że zakres potencjalnego zaspokojenia należy określić nie poprzez przyrównanie wartości obciążonego prawa do wartości obciążenia w chwili dokonania zaskarżonej czynności, lecz do wysokości zobowiązania pozostałego do spłaty w chwili dokonania czynności, co pozwala sądzić, że z uwagi na fakt, iż zobowiązania kredytowe były realizowane- wysokość zadłużenia byłaby niższa niż wysokość zabezpieczenia hipotecznego ujawnionego w księgach wieczystych.

Reasumując powyższą część rozważań Sąd Apelacyjny wskazuje, że możliwość tylko częściowego zaspokojenia się z przedmiotu zaskarżonej czynności dlatego, że jest on obciążony hipoteką na rzecz innej wierzytelności uprzywilejowanej, nie ogranicza uprawnienia do zaskarżenia skargą paulińską całej czynności, a nie tylko tej jej części, która odpowiada możliwości zaspokojenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007r. II CSK 93/07, LEX nr 951503). Wierzyciel ma prawo domagać się w takiej sytuacji uznania bezskuteczności czynności prawnej w całości i ze względu na całą swoją wierzytelność, jeśli tylko wskutek zaskarżonej czynności został pozbawiony możliwości uzyskania zaspokojenia w jakiegokolwiek części, zaś warunek ten, co zostało wyżej przedstawione, został spełniony.

Chybione okazały się także argumenty, iż przesłanka w postaci pokrzywdzenia wierzyciela przez zaskarżoną czynność z dnia 22 lutego 2006 r. nie została spełniona, gdyż wierzyciel nie skorzystał z możliwości przewidzianej w 29 Ordynacji podatkowej i nie podjął czynności egzekucyjnych wobec małżonka dłużnika. Zarzut ten skarżąca nie oparła na okolicznościach, które mogłyby uzasadniać wniosek. W szczególności nie twierdziła, że wierzyciel bezzasadnie zaniechał podjęcia czynności, które pozwoliłyby mu na uzyskanie zaspokojenia we wskazanym trybie. Pozwana M. C. (1) nie przedstawiła twierdzeń świadczących o tym, że dysponowała majątkiem odrębnym, który pozwoliłby na całkowite zaspokojenie wierzytelności powoda, a z uwagi na jej wysokość przyjęcie takiej hipotezy jest wysoce wątpliwe. Zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Fakt, iż wierzyciel mógł dochodzić od pozwanej jako dłużnika i prowadzić egzekucję z jej majątku nie pozbawia go praw do podważania skargą paulińską czynności dokonanych przez dłużnika Z. C. (1). Zdaniem Sądu Apelacyjnego ujawnione w sprawie okoliczności dotyczące stanu majątku dłużnika Z. C. (1) w konfrontacji z wysokością wierzytelności powoda nie budzą żadnych wątpliwości, że dłużnik ten na skutek zawarcia umowy o podział majątku z pozwaną M. C. (1) był niewypłacalny. Strona pozwana podnosząc zarzut braku powyższej przesłanki nie oparła go na takich argumentach i okolicznościach, które podważałyby konkluzję, iż dłużnik w chwili zawarcia umowy nie posiadał majątku wystarczającego na pełne zaspokojenie wierzytelności powoda.

Nie budziło zastrzeżeń również przyjęcie, że dłużnik Z. C. (1) działał ze świadomością pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela. Sąd Okręgowy z powołaniem się na ustalone okoliczności faktyczne, których pozwani nie kwestionują, trafnie doszedł do wniosku, że dłużnik miał świadomość ciążącego na nim obowiązku podatkowego oraz tego, że dokonując podziału majątku wspólnego w sposób przewidziany w umowie z pozwaną M. C. (1) uniemożliwił uzyskanie

przez wierzyciela choćby częściowego zaspokojenia jego wierzytelności, co więcej, ujawniony ciąg zdarzeń nakazuje uznać, że dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia tego wierzyciela. Wniosków tych nie podważa fakt, iż obowiązek podatkowy został stwierdzony decyzjami wydanymi po zawarciu powyższej umowy. Podkreślić należy, iż dłużnik jako osoba czynnie uczestnicząca w obrocie gospodarczym, musiał zdawać sobie sprawę z obowiązków w zakresie podatku akcyzowego. W okresie od maja do lipca 2005r. została wobec jego firmy przeprowadzona kontrola podatkowa, powód mógł zatem przypuszczać, że nieprawidłowości w zakresie realizacji obowiązku podatkowego zostaną ujawnione. Na to, iż przyjęty sposób podziału majątku wspólnego miał na celu ochronę składników majątku dłużnika i jego żony przed egzekucją należności podatkowych, wskazują zeznania świadka Z. C. (1) oraz przesłuchanie pozwanej M. C. (1), z których zgodnie wynika, że małżonkowie zdawali sobie sprawę z trudnej sytuacji majątkowej dłużnika wywołanej prowadzoną działalnością gospodarczą i dążyli do zabezpieczenia interesu majątkowego rodziny. Zasady logiki i doświadczenia życiowego wskazują, że w takiej sytuacji małżonkowie niejednokrotnie umową dokonują zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej i dzielą majątek wspólny w ten sposób, że istotne jego składniki przekazują na wyłączną własność małżonkowi, który nie jest dłużnikiem osób trzecich, lub jego zadłużenie jest znacznie mniejsze niż drugiego małżonka. Świadomość niekorzystnego stanu majątku dłużnika i wysokości zadłużeń, przy braku innych okoliczności mogących stanowić przyczynę zawarcia umowy o powyższej treści, jest wystarczająca do ustalenia, że dłużnik swoją świadomością oraz zamiarem obejmował uniemożliwienie przeprowadzenia egzekucji przez wierzyciela, a zatem jego pokrzywdzenie w rozumieniu art. 527 § 2 k.c.

Do powyższych rozważań dodać należy, że przesłanka działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela przy dokonywaniu czynności podziału majątku wspólnego, została spełniona wobec zaistnienia warunków z art. 529 k.c. Czynność tę należało zakwalifikować do umów pod tytułem darmym, albowiem pozwana M. C. (1) przejęła składniki majątku wspólnego o wartości łącznej 2.029.000 zł bez obowiązku spłaty na rzecz męża. Zobowiązanie się do spłaty zobowiązania kredytowego, z uwagi na to, że pozwana stała się w wyniku dokonanej czynności dłużnikiem rzeczowym w zakresie tego obowiązku, nie pozwala na uznanie, że omawiana czynność miała charakter odpłatny.

Charakter czynności z dnia 22 lutego 2006r. oznacza, że czynność mogła zostać uznana za bezskuteczną wobec powoda niezależnie od tego czy pozwana M. C. (1) wiedziała lub mogła się dowiedzieć o świadomości działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli, a także od tego, czy pozwana ta wiedziała o zamiarze pokrzywdzenia powoda w zakresie przyszłych wierzytelności, a to z uwagi na treść art. 528 i 530 k.c.

Niezależnie od powyższego nie budzi żadnych wątpliwości przyjęcie, że pozwana M. C. (1) wiedziała o działaniu dłużnika przy umowie z dnia 22 lutego 2006r. ze świadomością pokrzywdzenia powoda. Wprowadzone na mocy art. 527 § 3 k.c. domniemanie prawne oznacza, że ustawodawca nakazuje przyjąć, bez konieczności dowodzenia tego przez wierzyciela, że osoba trzecia pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem wiedziała o istnieniu długu oraz konsekwencjach dokonywanej czynności dla możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela. Zaskarżenie czynności dokonanej wobec osób bliskich, powoduje odwrócenie ciężaru dowodowego. Wierzyciel w tym wypadku obowiązany jest tylko do wykazania stosunku bliskości, a rzeczą osoby trzeciej jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że nie miał wiedzy o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Pozwaną M. C. (1), która w dacie dokonania omawianej czynności była żoną dłużnika, należy traktować jako osobę dla niego bliską w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. Nawet przyjmując, że w owym czasie pożycie małżeńskie między nią a dłużnikiem było przedmiotem rozkładu, wobec faktu, że wyrokiem z dnia 2 września 2009r. ich małżeństwo zostało rozwiązane, to łączyły ich niewątpliwie stosunki gospodarcze o czym świadczy zawarcie w dniu 3 lipca 2007 r. umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w S., w której udziały objął dłużnik i pozwana. Pozwana nie podjęła żadnej inicjatywy dowodowej w celu wykazania, że nie łączył ją w dacie czynności stosunek bliskości z dłużnikiem, ani też, że nie mogła nawet przy dochowaniu należytej staranności dowiedzieć się o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Świadomość pokrzywdzenia wierzyciela zachodzi w razie istnienia rozeznania co do tego, że w następstwie dokonanej czynności ucierpi materialny interes wierzyciela, zazwyczaj poprzez wyzbycie się w całości lub w części majątku nadającego się do egzekucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2007 r., sygn. V CSK 77/07, LEX nr 611455). Ujawnione w sprawie okoliczności dotyczące stanu majątku dłużnika i jego zobowiązań, w tym zawarte w samym zeznaniach pozwanej, w pełni uzasadniają wniosek, że takie rozeznania pozwana posiadała.

Z przedstawionych względów apelację pozwanej M. C. (1), skierowaną wobec rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I podpunkcie 1 zaskarżonego wyroku, należało uznać za pozbawioną uzasadnionych podstaw.

Całkowicie chybiona okazała się również apelacja pozwanej (...) PHU Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Znaczna część przedstawionych powyżej argumentów zachowuje swoją aktualność także w zakresie oceny roszczenia skierowanego wobec tej pozwanej o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę zawartą w dniu 4 lipca 2007r. pomiędzy Z. C. (1) i M. C. (1) a pozwaną (...) PHU Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Uzupełniająco wskazać należy, że na mocy tej umowy M. C. (1) przeniosła na rzecz spółki własność nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...) wraz z własnością budynku produkcyjnego i budynku sprężarkowi, prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...) wraz z własnością usytuowanych na tym gruncie budynków, a Z. C. (1) przeniósł na rzecz tej spółki prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w S. przy ul. (...) wraz z własnością usytuowanych na tym gruncie budynków. Oznacza to, że w zakresie dotyczącym składnika uzyskanego bezpośrednio od Z. C. (1) pozwana spółka jest osobą trzecią w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. i do oceny tej części czynności odnoszą się niemal wszystkie przedstawione wcześniej argumenty prawne o istnieniu przesłanek skargi pauliańskiej. Skoro umowa podziału majątku wspólnego o wartości 2.029.000 zł została dokonana z pokrzywdzeniem powoda jako wierzyciela, to późniejsze przeniesienie przez dłużnika na rzecz spółki składnika majątkowego w celu pokrycia wkładu o wartości 20.000 zł, przy braku poprawy sytuacji finansowej dłużnika, spowodowało dalsze ograniczenie możliwości zaspokojenia istniejących wierzytelności powoda. Natomiast w zakresie, w jakim pozwana spółka nabyła składniki majątkowe, będące uprzednio przedmiotem umowy z dnia 22 lutego 2006r. o podział majątku wspólnego, spółkę należy traktować jako kolejną osobę, która uzyskała korzyść majątkową przeniesioną na nią przez osobę trzecią, o czym stanowi art. 531 § 2 k.c. Przesłanki uznania tej czynności za bezskuteczną wobec wierzyciela są o tyle zmodyfikowane, że kolejna osoba winna wiedzieć o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Również jednak i w tym przypadku spełnienie tej przesłanki może nastąpić na podstawie domniemania prawnego przewidzianego w art. 527 § 3 k.c. Pozwana spółka nie podjęła inicjatywy dowodowej w celu wykazania, że wymienione przez Sąd I instancji związki rodzinne i gospodarcze nie dawały możliwości osobom reprezentującym spółkę do uzyskania wiedzy o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, co uzasadniało dokonanie ustaleń w oparciu o art. 527 § 3 k.c..

Omawiana czynność z dnia 4 lipca 2007r., odmiennie niż poprzednia, miała charakter odpłatny, co jednak nie wpływa na ostateczne wnioski, albowiem – jak wyżej wskazano – alternatywna przesłanka w postaci wiedzy osoby uzyskującej korzyść o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela, została spełniona poprzez zastosowanie domniemania prawnego.

Z powyższych przyczyn apelacja pozwanej (...) PHU podlegała oddaleniu.

W odniesieniu do zarzutu dotyczącego wartości przedmiotu sporu, określonej przez stronę powodową, to choć wniosek strony pozwanej o sprawdzenie tej wartości nie został rozpoznany, podniesione przez nią argumenty nie uzasadniają przyjęcia, że wartość ta została określona w sposób nieprawidłowy, mający wpływ na ustalenie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika powoda. Wskazać bowiem należy, iż w sprawie ze skargi pauliańskiej wartość przedmiotu sporu odpowiada kwocie wierzytelności powoda, która ma być chroniona tą skargą. Uwzględnienie powództwa oznacza bowiem, że wierzyciel może dochodzić zaspokojenia tej wierzytelności z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności prawnej uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2007r., IV CZ 105/06, LEX nr 258555). Niezależnie zatem od zakresu efektów, jakie może przynieść przyszła egzekucja, przedmiotem ochrony jest cała wierzytelność.

Z przedstawionych względów Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu i na podstawie art. 385 k.p.c. apelacje pozwanych oddalił w całości. Jednocześnie, w oparciu o art. 350 § 1 i 3 k.p.c., Sąd Apelacyjny dokonał sprostowania wyroku w zakresie dotyczącym opisu wierzytelności z punktu II podpunktu 1 wyroku, gdyż wymienione w wyroku decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w S. zostały ujęte w punkcie I podpunkcie 1, a nie jak omyłkowo wskazano, w punkcie II podpunkcie 1.

W odniesieniu do zażalenia powoda dotyczącego rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawartego w wyroku, stwierdzić należy, że orzeczenie to jest zgodne z treścią art. 109 § 1 k.p.c. i ostatnim wnioskiem strony powodowej o zasądzenie kosztów procesu złożonym przed zakończeniem postępowania przed Sądem I instancji. Powód wprawdzie w toku postępowania składał wnioski o przyznanie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym wnosił o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, jednakże w ostatnim ze złożonych wniosków w przedmiocie kosztów procesu, powód wniósł o zwrot kosztów procesu według sporządzonego spisu kosztów, w którym nie ujął kosztów wywołanych postępowaniem zażaleniowym. Sąd Okręgowy miał obowiązek zweryfikować ten wniosek jedynie pod kątem, czy dotyczy kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw w rozumieniu art. 98 § 1 i 3 k.p.c., jednakże był nim związany co do zakresu żądania, co wykluczało przyznanie wyższej należności.

Nie zasługiwały na uwzględnienie również zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu I instancji odrzucające złożone przez nich zażalenia na postanowienia tego Sądu utrzymujące w mocy orzeczenia referendarza sądowego. Trafnie uznał Sąd Okręgowy, iż złożone zażalenia są niedopuszczalne, jednakże argumentacja zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wymaga uzupełnienia. Podkreślić bowiem należy, że postanowienia zaskarżone w odrzuconych zażaleniach, mianowicie postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 26 listopada 2013r. i postanowienie z dnia 28 listopada 2013r., zostały wydane w postępowaniach ze skargi na orzeczenie referendarza sądowego w przedmiocie wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z art. 398²³ 2 k.p.c. rozpoznając skargę na postanowienie referendarza w przedmiocie kosztów sądowych lub kosztów procesu oraz na postanowienie o odmowie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, sąd orzeka jako sąd drugiej instancji, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu. Według treści przytoczonego przepisu powyższe postanowienia z dnia 26 listopada 2013r. i z dnia 28 listopada 2013r. należy traktować jak orzeczenia sądu drugiej instancji wydane w postępowaniu zażaleniowym. Orzeczenia sądu drugiej instancji są zaskarżalne zażaleniem jedynie w przypadkach przewidzianych w art. 394¹ i art. 394² k.p.c. Ustawodawca wyłączył jednak dopuszczalność zaskarżenia postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia. Do tej kategorii należy zaliczyć również postanowienia z dnia 26 listopada 2013r. i z dnia 28 listopada 2013r., a to z uwagi na przytoczoną wyżej treść art. 398²³ 2 k.p.c. Z tych względów zażalenia pozwanych na wskazane postanowienia, jako niedopuszczalne podlegały odrzuceniu, stosownie do treści art. 370 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego stanowił art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Koszty powoda w zakresie postępowania w każdej z połączonych spraw odpowiadały wynagrodzeniu pełnomocnika procesowego w stawce minimalnej ustalonej zgodnie z § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 461). O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny postanowił orzec na podstawie art. 100 k.p.c., mając na względzie, że żadne z zażaleń stron nie było zasadne.

Maria Iwankiewicz Artur Kowalewski Iwona Wiszniewska